

Besjeda Nenada Vukovića u biblioteci „Đurđe Crnojević“

Na Cetinju obilježeno 140 godina od smrti Stefana Mitrova Ljubiše

Bezvremeno djelo koje treba iznova tumačiti

CETINJE - Nacionalna biblioteka „Đurđe Crnojević“ u petak je obilježila 140 godina od smrti Stefana Mitrova Ljubiše. Program je obuhvatio izložbu knjiga i članaka posvećenih ovom književniku, a o tome zašto danas treba čitati Ljubišino djelo besjedio je akademik prof. dr. Nenad Vuković.

On je istakao da su u Ljubišinom pripovijedanju važne tri stvari: legenda, istorija i živa stvarnost.

- Njegov junak se uvijek nađe tamo gdje se treba suprotstaviti velikoj sili, velikom zulumu. Nađe se sitan i slabašan, ali snažan kao zrnice uranijuma. Nedvojbena je Ljubiša izašao ne samo iz bogate tradicije njegova naroda nego i iz raskošne mediteranske. Pri analizi, njegove osobenosti uvijek crpimo i iz tih izvora - kazao je Vuković.

Mediteranska lepršavost, prema njegovim riječima, iznad je slojevitosti i komplikovane unutrašnjosti.

- Njegov junak liječi (oslobađa) Mediteran od napasti, iako je to čovjek sa margina. A za tog njegovog junaka mi smo posebno zainteresovani - to je naš čovjek, to je naš epski junak! To smo mi - oci-

jenio je Vuković.

Napomenuo je i da je Ljubiša danas prisutan u pozorištima.

-Tumači se na scenama. Otud bi se mogla početi priča o Ljubiši naslovljena: „Ljubiša naš savremenik“. Obaveza nam je da čitamo Ljubišino djelo i da ga svaki päs za sebe tumači. Kao i velikog Šekspira. Ne upoređujem ih, samo upućujem na čitanje - napomenuo je Vuković.

Naglasio je i da nas Ljubiša navodi da se pozabavimo slojevitošću leksike, kroz koju oslikava život na ovim prostorima.

- Kroz život, u iščitavanju djela, kao dugotrajni eho prate nas riječi iz djela Stefana Mitrova Ljubiše. Ako se ističe leksika, nameće se i odakle dolazi, kako su se riječi adaptacijom odomaćivale, a do kog stepena čuvaju izvorno značenje - naglašava Vuković.

Sve to, kaže, svjedoči o leksičkom bogatstvu koje je Ljubiša ponio iz rodnog kraja.

- Ljubiša nas uvlači, iz raznih uglova, u zamršeno misaono predivo i mi vrlo brzo čitajući njegovo djelo osjetimo da uživamo. Otud je Ljubiša naš savremenik - poručio je Vuković. **V.S.**

Monografija slikara Jovana Jova Ivanovića predstavljena u Budvi

BUDVA - Monografija istaknutog slikara Jovana Jova Ivanovića, koju su uredile istoričarke umjetnosti Dragana Ivanović i mr Lucija Đurašković, predstavljena je u Modernoj galeriji, koja od preksinoć ponijela i ime ovog uvaženog budvanskog umjetnika.

Predsjednik opštine Budva Dragan Krapović istakao da se grad na ovaj način odužio slikaru za njegov ogroman doprinos koji mu je pružio. Potom je, sa direktorica JU Muzeji i galerije Budve mr Lucijom Đurašković, svečano otkrio tablu sa novim imenom galerije, koju je upravo Ivanović osnovao 1972. godine. Istoričarke umjetnosti Ljiljana Zeković i Petrica Duletić predstavile su djelove autorskih tekstova iz monografije, koji su i kritički likovni osvrti na Jovovo stvaralaštvo. Nakon njih, brojnim posjetiocima obratila se Dragana Ivanović. Govorila je ne iz struke, već kao Jovova životna saputnica.

POKRETAČKI DUH

- Budvanska Moderna galerija osnivački zamajac, trajanje i uspon duguje svom sugrađaninu, slikaru, pedagogu i dugogodišnjem rukovodiocu Jovanu Jovu Ivanoviću. Od početka njenog rada, Jovo je sa neizmjenom ljubavlju i entuzijazmom u nju ugradio dio svoje vizionarske ličnosti, kao i neobično primamljiv pokretački duh s namjerom da podstakne, oplemeni i razvije kulturni habitus jedne male sredine, kakva je Budva, susretom sa vrhunskim imenima kako domaće, tako i evropske, internacionalne likovne scene - kazala je Lucija Đurašković.

Na taj način, kako je ocijenila, još od osnivanja Moderna galerija je njegovala veoma visoke kriterijume pri organizovanju izložbi od izuzetnog kulturnog značaja.

-Svi velikani likovne umjetnosti 20. vijeka sa prostora bivše Jugoslavije, pa i šire, izlagali su u ovoj eminentnoj galeriji. Posredstvom prijatelja, istaknutih umjetnika koji su živjeli u Pari-

Grad se odužio svom umjetniku

Sa promocije monografije u Budvi

Moderna galerija preimenovana je i od preksinoć nosi ime po ovom uvaženom budvanskom slikaru koji je osnovao ovu ustanovu 1972.

zu, Bate Mihailovića i Ljubiške Jovanovića, Jovo je prikupio i stvorio neobično vrijednu zbirku „Savremeni ekspresionisti“, koja danas predstavlja najznačajniji dio fondusa Moderne galerije. Izložbama visokog ranga i njegovanjem bogatog fondusa svojih zbirki, Moderna galerija nastavlja da traje zaokružujući petu deceniju postojanja u nastojanju da se održi na tragu zadatka koji joj je nesebično pregalastvom Jovan Ivanović zadao - kazala je Đurašković.

IMPOZANTNO DJELO

Podsjetila je da je, uporedo sa

zalaganjem i radom na usponu Moderne galerije, Ivanović ostvario i impozantno slikarsko djelo.

-Vječiti zaljubljenik u Budvu, grad u kome je rođen i more kojim je okružen, navodi da svaki pristup tumačenju njegovog slikarstva pred nama uvijek nanovo otkriva kroz harmonični vatromet boja, raskošno plavetnilo osobene vizije Mediterana. Mediterana ne samo prepunog sunca i mora, već i oplemenjenog određenim postulatima koji uključuju karakteristike podneblja u kome je rođena drevna evropska civilizacija.

Jer, Mediteran, a posebno Budva, uvijek su bili u Jovovom srcu i duši, kao što će i Jovo zauvijek ostati u srcu i duši njegove Budve i njenih građana - dodala je Đurašković. Muzeji i galerije Budve, posebno Moderna galerija, kazala je, novim imenom i ovom monografijom daju mu skromni, ali iskreni doprinos.

-Na kraju, priznaćete, svi već čujemo kako i u našim grudima, kao i ulicama naše stare Budve, ozvanja „Bravo, maestro“. I neka tako, kao živo sjećanje na našeg Jova, ostane da traje zauvijek - zaključila je Đurašković. **R.K.**

Otkrivanje ploče sa novim imenom galerije

RIJEČ VIŠE: Crnogorski simfoničari na koncertu u CNP-u izveli kompozicije Mocarta i Berlioza

PODGORICA - Crnogorski simfonijski orkestar, na nastupu održanom preksinoć u CNP-u, u svoj repertoar upisao još dva ostvarenja svjetske muzičke baštine. Predvođen mestrom Grigorijem Kraskom, ansambl je izveo Mocartovu „Konzertantnu simfoniju u Es-duru“, kao i „Fantastičnu simfoniju“, remek djelo Hektora Berlioza.

Kao i u prethodnim sezonama, i u ovoj su nastupili solisti iz redova CSO-a izvodeći Mocartovo djelo, izvorno pisano za violinu i violu, a na koncertu u CNP-u interpretirano u verziji za violinu i violončelo. Solo partove tumačili su Katarina Pavlović, vođa drugih violina i Dmitrij Prokofjev, vođa violončela u CSO-u.

KONCERTANTNA

Mocart je djelo napisao 1779. godine, dok je bio na putovanju po Evropi, pa su različiti uticaji koji se tiču tretmana orkestra evidentni, kao i eksperimentisanje u žanrovskom pogledu. Dionice koje su tumačili Pavlovićeva i Prokofjev su s jedne strane povremeno bivale „stopljene“ sa sveukupnim zvukom ansambla, dok su onda, kada im se

Uvjerljivo uobličene zvučne slike

davao primat, predstavili svu složenost i raznovrsnost melodijskog plana kao glavnog obilježja ovog djela. Kroz tamniju sonornost, kao i veći broj zvučnih interjektivnih partikula tokom izvedbe, posebno u dionici violončela, bilo je evidentno da je Mocartovo ostvarenje tumačeno kao anticipacija romantičarskog idioma. U tom pogledu, obimno dramsko dijalozirano solista u lirskom drugom stavu imalo je cilj da odslika patnju kompozitora (nakon smrti majke), dok su se nadalje mogli čuti iznenađujuće obrti i opadajuće linije ekspresije. Brojni tehnički zahtjevi autora su velikoj mjeri zadovoljeni, dok se orkestar predvođen mestrom Kraskom, s druge strane, pokazao kao efikasna i

precizna potpora solistima u momentima pratnje, ali i kao pouzdan i plodotvoran nosilac glavnog muzičkog materijala.

FANTASTIČNA

U nastavku koncerta, crnogorski simfoničari dodatno su iskazali mnoštvo dostignutih izvođačkih performansi, i to u kompleksnoj „Fantastičnoj simfoniji“ Berlioza. Djelo je u vrijeme nastanka (1830) okarakterisano kao „revolucionarno“ i „bez presedana“. Priču u kojoj se sugerišu neuzvraćena ljubav i predstavlja čovjek koji pati i bori se sa unutrašnjim demonima, maestro Krasko i CSO ispričali su vjerodostojno. Pred sobom su imali mnoštvo kompleksnih punktova, i u tehničkom i u estetskom smi-

Sa koncerta u CNP-u

slu, koje su odvažno, bez ustezanja i bojazni tretirali. Sa mnogo senzibiliteta i posvećenosti tumačili su živopisnu i raznobojnu genezu i transformativni put protagoniste, i poput glumaca ulazili u različita stanja i uloge. Fleksibilnost izvedbe bila je na snazi kroz preobražavanje „fiks ideje“ koja predstavlja glavnog junaka. Boja zvuka, dinamika i artilukacija vješto su podređivane i prilagođavane priči.

Dirigent je pažljivo odmjeravao i usmjeravao sonornost izvođačkih grupa i njihova međusobna nadovezivanja, a brojni solistički nastupi izuzetno inspirisanih i uvjerljivih muzičara CSO-a značajno su uobličavali zvučnu sliku. Vrlo intenzivnim tremolima gudački korpus je simulirao nemir, duboki gudači tamnom rezonantnošću najavlivali dramu i proizvodili tinjajuću tenziju, koja je

nadalje, kroz prodorne drvene i limene duvače i nepokolebljivu i preciznu sekciju udaraljki, eruptirala u moćan, vrlo često i demonski zvuk „tutija“. Ovim premijernim izvođenjem CSO je predvođen maestro Krasko još jednom pokazao visok nivo muziciranja, što i podrška publike i popunjenost auditorijuma na njihovim koncertima dodatno potvrđuju.

Vanja VUKČEVIĆ